

- підвищує активність правої півкулі мозку і врівноважує роботу обох півкуль;
- підвищує рівень інтелекту в цілому;
- активізує творче мислення;
- підвищує і стабілізує на високому рівні психоемоційний стан;
- знижують тривожність та допомагають легше адаптуватися у різних ситуаціях;
- покращує та підвищує рухову активність рук, розвиває дрібну моторику;
- покращує пам'ять та окомір.

Як стверджує Є.Л. Карабинська, є значний позитивний результат у роботі з оригамітерапією зі сліпими дітками [3, с.103]. Вона відзначає, що користь оригамі полягає не тільки у розвитку дрібної моторики, концентрації уваги, а й у розвитку тактильної чутливості, мікроорієнтації, можливості одночасного сприйняття цілісності образу предмета, стимулюванні творчих здібностей.

Навчання оригамі дітей не вимагає багато часу та спеціального обладнання. У більшості випадків потрібен лише аркуш папер та елементарні знання роботи у цій техніці. Початковий курс оригамі включає вивчення базових форм, основних прийомів складання, міжнародних умовних знаків для роботи за схемами, знайомить з простими класичними моделями, модульним оригамі та технікою гофрування. В оригамі є величезна кількість моделей, різних за рівнем складності. Їх вибір залежить від віку дитини і стану її здоров'я.

Таким чином, оригамі, як вид арт-терапії має величезний психотерапевтичний вплив на всебічний розвиток дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Кирьянова Ю.С. Большая книга оригами / Ю.С. Кирьянова. - М.: АСТ, Астрель, Харвест, 2010. - 640 с.
2. Казьмірчук Н.С. Трудове навчання у контексті гуманітарно-освітнього процесу / Н.С. Казьмірчук // [Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.](#) - 2012. - Вип. 33. - С. 102-107.
3. Сержантова Т.Б. 100 праздничных моделей оригами / Т.Б. Сержантова. - М.: Айрис-пресс, 2010. - 208 с.
4. Рудник Т.Ф. Волшебная страна оригами / Т.Ф. Рудник. - М.: Феникс, 2016. - 224 с.
5. Шнуровозова Т. Золотая книга лучших поделок. Бисер, оригами, соленое тесто, поделки из природных материалов / Т. Шнуровозова. - М.: Владис, Рипол Классик, 2011. - 352 с.

УДК: 378.016:159.922.7

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДЛЯ РОБОТИ З ДІТЬМИ ВРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ

Кобилянська Тетяна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (Україна)

IMPROVING PREPARATION OF FUTURE PSYCHOLOGISTS FOR

WORKING WITH CHILDREN OF IMPORTANT CATEGORIES

Kobylyanska Tatiana

Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychyna (Ukraine)

Анотація. У статті здійснено спробу розкрити шляхи удосконалення підготовки майбутніх психологів для роботи з дітьми вразливих категорій. Встановлено, що актуальним є створення ергономічних діагностичних програм, вдосконалення змісту, форм й методів професійної підготовки майбутніх психологів, включення інтенсивних технологій навчання, орієнтованих на формування творчої активності студентів у процесі професійного становлення і самовдосконалення. Доведено, що потребує психологічно грамотної та логічно послідовної організації якісна підготовка майбутніх психологів до консультативної роботи, формування та реалізація системи психологічного супроводу сімей з дітьми вразливих категорій.

Ключові слова: підготовка майбутніх психологів, діти вразливих категорій, удосконалення, робота, інклюзивне навчання.

Abstract. The article attempts to reveal ways of improving the training of future psychologists to work with children of vulnerable categories. It was established that the creation of ergonomic diagnostic programs, improvement of the content, forms and methods of professional training of future psychologists, the inclusion of intensive learning technologies focused on the formation of creative activity of students in the process of professional development and self-improvement are determined. It is proved that it requires a psychologically competent and logically consistent organization of qualitative preparation of future psychologists for advisory work, formation and implementation of the system of psychological support of families with children of vulnerable categories.

Key words: preparation of future psychologists, children of vulnerable categories, improvement, work, inclusive education.

У сучасній психолого-педагогічній науці особливу увагу приділено підготовці майбутніх психологів, зорієнтованих на роботу з дітьми вразливих категорій, а також із їхніми сім'ями в аспекті інклюзивного навчання. Особливості роботи з дітьми з такими сім'ями висвітлюють у своїх працях: Ю. Битько, О. Водяна, У. Голоднюк, В. Григоренко, Т. Жук, І. Зверева, Т. Ілляшенко, А. Капська, В. Кот, І. Луценко, О. Мамай, С. Миронова, Л. Нижник, А. Обухівська, Л. Поляниця, В. Пушкаренко, О. Сагірова,], Н. Софій, О. Товканець, А. Шевцов, Я. Юрків. Автори наголошують на винятковій важливості професійної діяльності психологів, пов'язаній із корекційним спрямуванням навчання і виховання дітей вразливих категорій.

Як доводять науковці та показує практика, гостро постає проблема неготовності психологів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: у

майбутніх психологів відзначається професійна невпевненість, брак професійних компетентностей до роботи в інклюзивному середовищі (нездатність працювати з дітьми з різними можливостями в навчанні і враховувати це різноманіття в психологічному підході до кожного), наявність психологічних бар'єрів. Психологи відчувають основні труднощі в знаннях з корекційної педагогіки, спеціальної та педагогічної психології, які забезпечують розуміння і реалізацію підходів до індивідуалізації навчання дітей з особливими освітніми потребами. Тому первинною і найважливішою сходиною підготовки системи освіти до реалізації процесу інклюзії, на наш погляд, є етап психологічних і ціннісних змін її фахівців і якості їх професійної компетентності.

У зв'язку з цим в структурі підготовки педагогів, психологів до роботи в умовах інклюзії в якості базових складових А. Балашова, Л. Боликова визначають їх професійну і психологічну готовність, які виступають головною умовою їх успішної діяльності в спільному навчанні дітей з різним рівнем психофізичного розвитку [1, с. 769].

Водночас, попри достатню кількість методологічних та теоретичних розробок, на сьогоднішній день в практиці роботи майбутнього психолога актуальним є створення ергономічних діагностичних програм, які дозволяють отримувати інформацію про структурні компоненти готовності до навчально-професійної діяльності та відслідковувати динаміку її розвитку.

Активний розвиток психологічної науки та практики гостро ставить проблему необхідності вдосконалення змісту, форм й методів професійної підготовки майбутніх психологів. Проте досягнення фахового вдосконалення студентів-психологів наштовхується на певні проблеми.

Підготовка майбутніх психологів до роботи із сім'єю підлітків, має свою специфіку, яка вимагає включення нового змісту навчання, інтенсивних технологій навчання, орієнтованих на формування творчої активності студентів у процесі професійного становлення і самовдосконалення.

На думку В. Носкова, підготовка сучасних психологів неможлива без зміни змісту навчального процесу, освітніми цінностями якого повинні бути: гуманістичні принципи, науково обґрунтовані психолого-педагогічні методи навчання, визначеність психологів-педагогів щодо розуміння механізмів психофізичного душевного руху, духовної властивості особистості [5, с. 214].

Напрямами фахової підготовки за О. Романовським є: виявлення зв'язку сфери особистості із особливостями структури діяльності (знання, уміння, навички); формування розвитку мотивів, інтересів, особливостей емоційно-вольової сфери, професійно важливих якостей фахівця у конкретній

професійній діяльності протягом її опанування [6, с. 7].

Професійну підготовку майбутніх психологів, як вважає Л. Марчук, доцільно здійснювати в двох напрямках: як організацію навчально-професійної діяльності (засвоєння психологічних дисциплін, освоєння навичок самостійної навчальної роботи, успішне проходження практики за всіма видами професійної діяльності психолога), на рівні макросистеми (з якого віку людину можна вважати дорослою, встановлювати еталони рольової поведінки тощо); як формування особистості самого психолога, визначення його професійної позиції на рівні мікросистеми (сім'я, друзі, школа) та макросистеми (звичаї, традиції, ідеологія), що є визначальними чинниками професійного становлення особистості психолога [3, с. 81].

Однією з провідних проблем, як вважає О. Шумакова, є побудова такої системи освітнього процесу, яка оптимальним чином враховувала б особливості та закономірності не тільки особистісного розвитку студента, а й його професійного становлення як фахівця. Зокрема, орієнтування студентів-психологів не тільки на діяльність в галузі наукового і практичного вивчення предмета психології, а й на діяльність по відношенню до себе (на способи самопізнання і вирішення своїх особистих проблем); формування особистості професіонала через створення умов, що сприяють самоідентифікації з професією, самовизначення, усвідомлення когнітивних й операційних компонентів, цінностей, сенсу, деталізації внутрішнього образу професійної діяльності, які надають емоційного забарвлення окремим професійним актам і всієї професійної діяльності в цілому; формування здатності оцінювати власну професійну успішність, включаючи здатність співвідносити діяльні аспекти своєї роботи з особистісними (потребами, мотивами, прагненнями), а також з винагородою за працю [7, с. 6].

Одним з важливих шляхів вирішення проблеми є якісна підготовка майбутніх психологів до консультативної роботи з різними верствами населення, в тім числі й з дітьми вразливих категорій.

У своїй роботі Б. Дем'яненко, Л. Качур звертають увагу не лише на забезпечення оволодіння студентами необхідними знаннями, уміннями та навичками, але й на опрацювання «внутрішнього досвіду», тобто, особистісного розвитку студента-психолога як професіонала, і як особистості. Це можливо через проходження особистісної психокорекції та супервізованої практики [2, с. 116].

Ґрунтовного дослідження потребують також новітні технології практичної підготовки висококваліфікованого фахівця.

Одним зі способів сприяння професійної підготовки майбутнього психолога в процесі навчання у закладах вищої освіти, на погляд О. Матвієнко, О. Затворнюк, є формування та реалізація системи психологічного супроводу, який має бути психологічно грамотно та логічно послідовно організований, характеризуватися пролонгованістю, неперервністю та передбачати природній хід навчання та розвиток особистості [4, с.219].

Отже, підготовка психологів-практиків потребує удосконалення, оскільки специфіка їх роботи передбачає формування особливих особистісних навичок взаємодії з сім'ями з дітьми вразливих категорій в умовах психологічного консультування та психокорекції.

Список використаних джерел:

1. Балашова А. В., Боликова Л. Ю., Лыгина М. А. Психологическая готовность педагогов общеобразовательных организаций к работе в условиях инклюзивного образования // Инклюзивное образование: теория и практика : сб. материалов Междунар. науч.-практ. конф. (Орехово-Зуево, 9-10 июня 2016 г.). – Орехово-Зуево : Редакционно-издательский отдел ГГТУ, 2016. – С. 766-773.
2. Дем'яненко Б. Т., Качур Л. Ю. Роль супервізії в професійній підготовці майбутніх психологів // Актуальні питання корекційної освіти. – К., 2016. – Вип. 8. – С. 114-123. – (Серія: Педагогічні науки).
3. Марчук Л. М. Соціально-психологічні особливості формування асертивної поведінки у професійному становленні майбутніх психологів : дис. ... канд. психол. наук. – Київ, 2016. – 225 с.
4. Матвієнко О. В., Затворнюк О. М. Професійна підготовка майбутніх психологів як психолого-педагогічна проблема // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Херсон, 2014. – Вип. 1, т. 1. С. 215-220. – (Серія: Психологічні науки).
5. Носков В. І. Проблеми підготовки психологів у системі вищої освіти // Психологія. – 1999. – Вип. 4. – С. 210-219.
6. Романовський О. Г. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів в НТУ «ХП» // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – Харків, 2012. – Вип. 30-31. – С. 5-10.
7. Шумакова О. А. Развитие базовой культуры взаимодействия психолога образования с родителями : дис. ... д-ра психол. наук. – Челябинск, 2011. – 400 с.

УДК: 378.016:159.922.7

АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

*Коломієць Леся, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

ASPECTS OF PREPARATION OF FUTURE FACTORS TO PROVIDE PSYCHOLOGICAL SUPPLY OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

*Lesia Kolomiets, candidate of pedagogical sciences, docent,
Vinnytsia Mykhaylo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. Розкрито аспекти підготовки майбутніх фахівців до здійснення психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Проаналізовано потенціал навчальних дисциплін, виокремлено складові нормативно-правового забезпечення, технології реалізації професійних функцій